

„ЭДАЗИ“ ежедн. орган востокск. секции
И. К. Р. К. П. и Сев.-Западн.
... Восток И. К. Р. К. П. ...
Э. В. Лещ. и Р. В. Лещ. бироо
Ленинград, Фонтанка 27. Тел. 10-7.
Telefonid: Koimetuse — 533-86, trüfifona — 41.

Edasi

Revolutsiooni ja tellimiste hinnad

Revolutsioon	Tellimine
esimesel 100. 3 r. kul.	hinnades 1 kuu — 1 rbl.
viimasel 100. 1 " "	aasta — 11 rbl.
tegemisel 6 " "	Maal 1 kuu — 50 kop.
L. har. a. 20 l. " "	aasta — 5 rbl. 50 kop.
Revoluts. ühikute liikmetele ja kollektiividele 15% odavam.	

Kr. 96 (2296)

Revoluutsional, 29. aprillil 1925

8. aastaläit

Sündmused Bulgaarias.

Plewna tules.

Wiinist, 27. apr. Bulgaaria valitsus teatab ametlikult, et 24. aprillil õhtul süüdati põlema Plewna linnas linna raatus, linna raamatukogu ja teater. Raatus ja raamatukogu läks torda osaliselt päästa, teater põles aga täielikult maha. Selle põlemise ajal löhkesid kolm pommi. Inimeste ohvriid ei ole.

Valitsus süüdistab selles kommunistliku ja talupoegade partei liikmeid. Arreteeriti hulk inimesi.

Talupojad põgenewad Zankowi terrori eest.

Wiinist, 27. apr. Viimasel päeval põgenes juurel arvul Bulgaaria talupoegi üle piiri Jugo-Slaaviasse, et pääseda valitsuse tagakiusamisest. Zankowi terror on viimasel päeval erilise jõuga mõlunud.

Wõitlus Ruskshuki juures.

Wiinist, 27. apr. Rumeenias teatatakse, et Godshewo piirkonnas Donau Rumeenia pooltel kalbal on kuulda juurel ja püssi lastmist. Rumeenia piirivahid teatavad, et Bulgaaria talupoegade jalg tungis jõel vastu 22. aprillil Ruskshuki linnale kallale ja katjus seda ära võtta. Ulesastujaid olla juhatanud üks Bulgaaria endise Stamboliiski valitsuse liige.

Kohtu eesistuja tapmine.

Wiinist, 27. apr. Sofias, sõjavälikohtu istumise ajal, kes arutas kommunistide asja, keda süüdistati plahwatusest ettevalmistusest, haaras ootamatult üks süüdistatav kommunist wahisõlbatilt püssi ja lastis sellega sõjavälikohtu eesistuja surmaku.

S. N. W. Liit ja Balkan.

Mõnedes Poola lehtedes ilmus sõnum, nagu oleks Tshitsherin teatanud, et sel juhul, kui Jugo-Slaavia ja Rumeenia Bulgaaria asjadesse endid segawad, siis S. N. W. Liit osawõtmata päästawataks ei jää.

Küid teatatakse meile teadwatest allikatest, et see tõele ei wasta. Mingisugust jarnast teadaannet ei ole fm. Tshitsherin teinud; S. N. W. Liit ei huiwita end sellest, misugune wahelord on Bulgaaria ja Jugo-Slaavia wahel.

Bulgaaria valitsuse ametlik teadaanne.

Wiinist, 27. apr. Bulgaaria valitsus teatab ametlikult, nagu oleks plahwatust organiseerinud kommunistliku partei salajane keskkomitee, mille liikmed, kühwõrd neid ei ole mahalaadnud, kõi arreteeritud on.

Plahwatuse ettevalmistusest wõtsid osa ka talupoegade partei pahema tiwa juhid. Mõlemate parteide sõjalised organisatsioonid saanud näpunäiteid wäljamaalt.

Sofias, endise rahandusinspektori Butshkowi korteris olla kaks korda nädalas mõlemate parteide keskkomiteede nõupidamised olnud. Kommunistide poolt wõtnud neist osa Zankow, Minkow ja Fridmann, talupoegade partei pahema tiwa poolt — Grentsharow, Petrini ja Kosowati. Petrini

ja Kosowati nõudnud plahwatuse teostamist.

Teadaandes wõidakse weel, et prowintssides on awalitult tehtud kommunistliku ja talupoegade partei uued organisatsioonid. Warnas leiti juur hulk lõhkeaineid.

Burgase ümbruskonnas jattus politsei peitupugenud kommunistide päale, kes põgenema panid. Üks neist tapeti, üks haawat, teised põgenesid.

Sofias olla arreteeritud kaks enamlikku komisjari, kes wähe aega enne plahwatust Bulgaariasse sõitnud.

On loodud eriline kontroll komisjon arreteeritute asjus. See olla juba wabas-tanud 100 inimest arrestilt.

Konflikt Jugo-Slaavia ja Bulgaaria wahel.

Wiinist, 27. apr. Et Jugo-Slaavia Sofia saatkonna sekretäriil Dintshithemil luba ei antud Bulgaaria valitsuse poolt Belgradi sõita aruannet tegema, siis andis Jugo-Slaavia saadik Bulgaaria valitsusele selle kohta terawa protesti.

Reikowi surm.

Wiinist, 27. apr. Sofias juri pol-kowmil Reikow haawade tõttu, mida sai plahwatuse ajal kirikus.

Indias streigib 40.000 raudteelast.

Londonist, 27. apr. Lagores (Indias) streigib umbes 40.000 raudteelast. Politsei peksab streikijaid ja wiskab neid ühes pereleandega korteritest wälja. Teede valitsus ütles ära läbirääkimistest ametühisustega. Sisuford on tõsine. Streikijad hoiawad ise korda alal.

Reed, kes millalgi ei õpi.

Londonist, 27. apr. Londoni wana-meelsed jatkawad oma laimu S. N. W. Liidu wastu. Gurzoni ajaleht nõuab omas kirj-tükis „Tigritega ei wõi wiisakalt ümber käia“, et S. N. W. Liidu eitus Inglismaalt wälja saadetaks.

Fascistide märatsemise järeeltaja.

Revolutsiooniliste ametühisuste üleskutse. Arreteeritud töölist piinati. Fascistid olid sõjariistus.

Parisiist, 27. apr. Unitaarne töö konföderatsioon (revolutsiooniliste amet-ühisuste liit) awalbas töörahwale üles-kutse, kus rõhutatakse, et wiimased sünd-mused näitawad, et fascistid hädawõit kaswab.

Konföderatsioon kutsub üles proletariaadi ühtlase komitee loomisele ja kogu jõe koon-damisele, et päästa revolutsionääre kohan-luse küünteist.

Kommunistlik saadik Bertond, kes wõts-

tis oma päale kase tööliste kaitsemise, keda süüdistatakse lastmises walimiseelisel mii-tingul, tegi kindlaks, et neid töölist piinati politseis ja nõuab nende arstiliist läbi-waatamist.

Unitaarne töö konföderatsiooni juht Mon-musjeaur tõendab politsei ülema tunnis-tuse põhjal, et walimiseelsele koosolekule fissetunginud fascistid olid sõjariistus.

Poola paanid fibedalt töös.

Sulgalised kinniwõtmised. Kommunistliku partei tööst osawõtjad — sunnitööle.

Warsjawiist, 27. apr. Lodzis wõeti kinni 18 isikut, kes olla koonnooroolased.

Warsjawiis wõeti kinni 40 üliõpilast, keda süüdistatakse kommunistlikus agitatsioonis.

Lomishas arreteeriti 9 ja Ljublinis — 2

isikut. Neid süüdistatakse osawõtnus kommu-nistliku partei tööst.

Kommunistliku parteisse kuulumise eest mõistis Warsjawi ringkonna kohus 6 isik-ut 3 kuni 15 aastani sunnitööle.

1.000.000 nõudmist.

„Interwentsiooni ohwite toetuse ühijusse“ anti aasta jooksul fissse 1.000.000 nõudmist-teadannet nende kohanikkude poolt, kes said kannata wäljamaa imperialis-tide pääletungimise tagajärjel. Üldine nõudmise summa teeb wälja 1.800.000.000 rbl. Teadaandeid ei ole weel kõi interwentsiooni all kannatanud isikud fissse an-nud. On tarwis, et efineks kõi oma kahjutasu nõudmistega.

Wõib arwata, et üldine teadaanete-nõudmistte artw kaswab kase miljonini.

Reisivalitsuse jaluleseadmiseft

Berliinist, 27. aprillil. Kommunist-liku partei juht Fijcher jutuwajamisel „Kosta“ kirjasaatjaga tähendas:

Hindenburgi wõit tähendab, et Saksamaa revolutsiooni wõidud on lõpulikult maetud. Raskestõustus ja monarkistid said juuri wõitust. Ei tule kahelda, et Hinden-burgi poolt hääletasid ka paljud töölistel.

Hindenburgi wõidule aitafid kaasa wä-lised tingimused ja sellele aitafid kaasa ka sofsiaal-demokraadid.

Lähemad wäljawaated Fijcheri arwates on järgmised:

1) Kassiswõitluse terawnemine, 2) sot-siaal-demokraatide hale allumine Hinden-burgile, ja 3) kommunistlik partei jääb ainukefeks parteiks, kes kaitseb wabariiki.

Hindenburgi walimine tähendab wälis-politika imperialistlikkude püüete kõwene-mist ja on wõimalik, et Saksamaa poliiti-ta S. N. W. Liidu suhtes muutub hal-wemaks.

Doodatavad muutused Saksamaa walitsuses.

Berliinist, 27. aprillil. Arwatase, et Hindenburg enne 10. maid oma ko-hustekaitmisele ei aju ja et tema jatab Lutheri kabinetis walitsema edasi, wälja-arwatud tööminister Brauns ja sõjamineis-ter Gejsler.

Kommunistide rüüstamine Austrias.

Londonist, 27. apr. Ingliste parla-mendi saadik Malon teatab, et oma tagasi-sõidul Bulgaariast rääkis tema Wiini poliitikuülema Schoberiga. Schober naeris Bul-gaaria walitsuse tõenduse üle, nagu oleks Wiin „enamlik keskkõht“. Schober ütles, et igal maal on politsei kommunistide wastu ühtemoodi ja saadab kahtlased wäljamaala-jed maalt wälja. Austrias korraldatakse kommunistide rüüstamist 29. aprillil.

Soome ja S. N. W. Liit.

Helsingist, 27. apr. Matirjandus arutab kaheerõopalise raudtee ehitamise kü-simust Helsingi ja Raiajokki wahel, si-t arwatase kaubandusliku läbitäigu juurene-mist Soome ja S. N. W. Liidu wahel. Samuti rõhutatakse selle päale, et sel teel olewat juur sõjaline tähtsus.

Rõutlogude laewade läbiwaatamine jäetase ära.

Helsingist, 27. apr. Soome walit-sus kaotas ära hõskla laewade järekwaa-tuse, mis tulewad S. N. W. Liidust.

1. mai külas.

1. mai pühitsemine Moskwa külas wõ-tab laia ulatuse. Sellest osawõtule tõm-matakse laialdasel talupoegade hulgal. Kõit Moskwas olewad liikumad kinomoto-graafid saadetakse freijidesse. 1. maini pi-tendatakse kõi uute lugemistubade, laste-platside ja aegade awamine.

Tööliste tähtis leidus.

„Krasnoi Oktjabri“ tööstuse tööline tegi tähtsa leiduse dünamo masina jahuta-miseks. Aparaat koosneb kahest propelle-rist, mis annawad tugewa woolu jahuta-wat tuult.

70.000 uut kirjasaatjat.

1. mail lasatakse Hartowi linnas ja kubermangus kirjasaatamatafse koolidest 70.000 inimest wälja. Läänud aasta 1. mail lõpetasid kirjasaatamatafse liiwideeri-mise kooli 6000 inimest.

Tööpundujel lõpp.

Laewasõidu algusega Wolga jõel said uuesti tööd üle 20.000 töötat weetöölise.

India riisi fissewedu.

Et Persias riisi hinnad tõusid, pööras riigi kaubandus India turgude poole, kus-juures selgus, et waatamata kõrgema wäär-tuse päale, on India riis tuntawalt oda-wam Persia omast. Esmene aurulaew In-dia riisiga jõudis juba Wene sadamasse. Riigikaubandus lasab India riisi müügile odawamalt Persia omast.

Türkise kaewandused.

Trutskist teatatakse, et Bõistrõi jõel Lunfinski raionis leiti rikkad türkise kiwi (biurusa) leitudhad.

Laewasõit Wolgal.

Laewasõit Wolgal on awatud. Laewad sõidawad Astrahanist kuni Rõbinskini.

Tigrid Amuri oblastis.

Kauges-Jdas, Amuri oblastis, Oblut-showi wallas tapfid talupojad 4 arsfina pituse tiigri. On leitud ka teiste tiigrite jälgi.

Meie oleme walmis appi minema.

Meie, Lääne rahwuswähemuste kom-munistliku ülikooli Leningradi osakonna, Moskwa kõrgema parteikooli ja Petrofo-wodski parteikooli kirjandis, kogunedes fm. Worowski nim. klubis ja ära kuu-lates fm. Wallini aruannet Bulgaaria sündmustest, saadame oma needuse Zan-kowi timukatele, kes walawad Bulgaaria tööliste ja talupoegade werd. Zankowi ti-mukad, kes praegu künnete, sadade ja tu-handete wiisi maha lasewad Bulgaaria töölist ja talupoegi, kes Bulgaaria on muutnud koondukslaagrifeks, arwates, et nad suutefid on raua ja werega, piinamiste ja mahalastmistega revolutsioonilist liitumist maha suruda, ekkwad. Wida wäljem ja metfikum on teie weretöö, seda lähem on kättetajumise tund teie jälgi töe eest.

Meie oleme kindlas arwamises, et ei ole kangel tund, kus mitte ainult Bulgaaria, wadid kogu ilma töölistel ja talupojad, kufutawad kõi kroonitud ja kroonimata timukaid ja kagistajaid.

Kominterni efmese kutse põhjal oleme meie walmis teile appi ruttama!

Elagu kangelaslikult wõitlew Bulgaaria proletariaat!

Samm reaktiooni poole.

Saksamaa presidendits waliti musta-fajaline Hindenburg, Wilhelmi parem käsi.

Ägedat wõitlust peeti Saksamaal presidendit kohta pärast. Raske oli leida meest, kes wääriline oleks olnud furnud jotsi Eberti kohale. Nüüd on see siis leitud. Politambri tiriti wälja „rahwustangelane“, ligi kahesatümne aastane Hindenburg, kelle poliitilised teadmised aabitsa kurgusega piirduwad, kes aga ägedam monarkist on, kelle hiiudsonaks töölisklassi juhtes on: „See tööd ja palu jumalat.“

Saksamaa on sammu edasi astunud... reaktiooni poole. Kuus aastat walimis-tasandafid nad teed monarkismi raudwantrile. Nüüd on siis filmapilt kätte jõudnud, kus monarkistid wiimased hilbud eneselt kõrwale on heitnud, kus nad ka oma senistele truudele teenritele — jotsidele hundipassi on annud ning ise Saksia tööraha turjale roninud.

Mis tähendab monarkistide wõit Saksia siisepoliitika?

Siin ei wõi kätte arwamist olla: faksistid ei püüa wõimule mitte selleks, et jattata jutujamist demokraatiast, waid selleks, et pühkida maalet pinnalt ka igasugused demokraatia jäänused. Wäga wõimalik, et reaktioonid järele reaktiioonilist pöörat wäljastel põhjustel ei tee ning eialgselt praegust „demokraatlikku“ walitust weel jalliwad. Tõelolu on aga see, et jarnane „fallimine“ kuigi kehtew ei ole ning selleks ainult parajat filmapiltu oodatakse. Reaktiioonilise walituse pukti asetumine tähendab kõige päält klasstiwõitluse terawnemist. Wäga wõimalik, ifegi kõige täenaoitsem, wõib see olla, et kompartei pörandu alla surutakse ning ühenduses sellega ka walge terror kõweneb. Ülbiselt tähendab Hindenburgi wõimule tulek seisukorra halwenemist laimatele töölisklassidele. Mitte rahu, waid mõda toob Hindenburg töölisklassile. Politseinitu mõdgaga asub wana monarkist Saksamaa „ülesehitamisele“. Hindenburgi wõimule tulek tähendab seda, et Saksia proletariaat on uuesti sunnitud nullitule wälja tulema, et f a i l wõidelda

Paar sõna ühe wäljaastumise kohta.

20. aprillil f. a. Harmajas G. L. U. Nopri ringi poolt korraldatud pidul efines sm. Wafmann kõnega, mille ülesandeks pidi olema selgitada seisukorda Gestiis, 1. detsembri sündmuse ja ka töölisklassi ülbje praegusel ajajärgul. Ma peatan weidi selle pääl, kuidas sm. Wafmann selgitas efimeje detsembri sündmuse ja praegust olukorda.

Paistis filma, nagu oleks Wafmann siin tahtnud kätt sündame päälle pannes kõigile hüüda: „Ärge uskuge Gestiimaa rewolutsiiooni blankifiliks nimetajaid, ärge uskuge Gesti „bolshewikkusid“, nad wiivad teid hukatule, waid uskuge, et Gestiimaa rewolutsiiooniline wäljaastumine oli leniniplik.“ Nii ilma faktideta ja tühjade sõnatõlkjudega digustas ta 1. detsembri nurjaminekut ja laimas enamikke arwustajaid. Wafmanni arwamise järele paistis, nagu oleks 1. detsembri sündmus ainult mõne tehnilise wea pärast nurja läinud. Ta seletas, et ei olewat ühtki raamatut ja tööd, kus konfreet-

oma inimõiguste eest, nagu ta seda tegi juba 1918 aastal.

Mis puutub wälispoliitika, siis tähendab Hindenburgi wõimule tulek ka siin kahtlemata halwenemist. Kui monarkist ja üks ilmafoja pätegelastest, ei ole wana monarkist Saksamaa „lühiajamist“ kahtlemata unustanud. Kahtlemata wõib see wana pää, piiratuna Wilhelmi truudest kannupoistest, nii mõndagi „kättemaksu“ plaani wälja haududa, mis suguse wõimaluse pääle Prantsuse ja Ingliise kodanlik ajakirjandus juba tähelepanu juhib. Teiselt poolt tähendab Hindenburgi wõimule tulek ka wahetorra halwenemist Saksamaa ja S. N. W. Liidu wahel. On ju Saksia reaktiionid selles küsimuses samal seisukohal, kui näit. Ingliise eht Prantsuse mustajajalased, kellele S. N. W. Pitt alalisena hädaohuna pinnaks filmis on.

Saksamaa on sammu edasi astunud reaktiiooni poole. Sots Ebertile on wääriline kandidaat leitud. Saksia töölisklass on sunnitud jälle raskeid katsumiise aegafid üle elama, Saksia tööraha on uue õpetummi wõrra rüüanend ja astub uude wõitluse ajajärgu.

jelt seletatakse rewolutsiiooni läbiwiimise ja organiseerimise tehnikat; pääle selle pole kogemust rewolutsiooniks jarnafes demokraatlikus olukorras, nagu praegu Gestiis. Tsaariaegne olukord lähed lahku praegusest olukorraft ja seepärast rewolutsiiooni taktika peab olema teistjugu. Sm. Wafmann tahab nagu läbi uduloori pehmelt ja õrnalt ütelda, et Lenini rewolutsiiooni teooria Gestiimaa olukorras ei ole mitte wastumõetaw, jään on tarwis omalwiisil töötada — rewolutsiiooni teha. Nagu näha eelmistest sõnadest, arwab sm. Wafmann Lenini rewolutsiiooni teooriat wananenuks, kohajeks rewolutsiiooni tegemiseks ainult tsaariaegses olukorras, aga mitte praeguses „demokraatlikus“ olukorras. Igatahes niisuguse kitjarinnalise isiklike arwamisega poleks tarwis olnud efineda. Sga pioneer teab, et Komintern oma taktika ja alufeks wõtab Lenini õpetuse ja selle järele kõigi komparteiide tööd fise seab. Gestiimaale ka erantisi, minu teada, pole tehtud.

Sm. Wafmann katkus kõiki neid, kes arwustafid Gestiimaa 1. detj. sündmuse, nime-tasid teda blankifiliks, mitte Lenini taktika järele organiseeritud wäljaastumiseks, tembeldata wäikekõdalanlasteks, kes „wirijewad rewolutsiiooni nurjamineku puhul“, kes seletawad: „ei oleks tarwis sõjariistu kätte wõtta olnud“ — nagu seda tegi Plehanow 1905 a. detsembri sündmuse puhul. Sellega ühtlasi tahab ka sm. Wafmann kõiki feltimehi, kes awaldaft „Gesti“ weergudel ja suuõnalistelt arwustawalt oma mõtet 1. detsembri sündmuse kohta, ristida wäikekõdalanlasteks, juure lijada neile need sõnad ja omadused, mida nad uneski enefe juures näha ei jaa. Suurema aja oma kõnet Gestiimaa sündmuse kohta pühendas Wafmann selleks, et kriitiseerijaid wäikekõdalanlastena, ahasatajadena tujutada. Edelift on jee aga tööraha tähelepanu asjalise, leninifiliku arwustuse päält kõrwale kiskumine, tehtud wigade warjamine.

Ta tõendab, et Hamburgi sündmuse Saksiamaal Komintern ei nimetanud blankifiliks, 1. detsembri sündmus on jarnane ja seepärast pole kellegil digust teda blankifiliks nimetada. See oli päänalus, mille pääle toetades Wafmann katkus kõiki tehtud arwustusi ümber lükata. Ei maksa mitte wõrra katuse alla wihmawarju pugeba, kui

oma katuse wihma ei pea. Tarwis sündmus wõtta jarnafena, kui ta oli ja siis hinnata, aga mitte igasuguseid konfusiõtkida ja prügi filma loopida. Keegi ei mõtlegi waielda selle wastu, et on tarwis hulkades rewolutsiioonilist meeololu hoida, kaswatada ja luua. Kuid palja meeoluga ei tee midagi, kui puudub õige taktika ja leninifilist juhatus. See aabitafide on igalühel selge.

Arwan, et igal leninifilist mõtlejal on selge arusaamine 1. detsembri sündmuse kohta. Keegi neist ei ütle ega pole ütelnud (nagu seda katjub Wafmann tõendada), et ei oleks wälja astuda olnud tarwis, ei oleks tarwis olnud sõjariistu kätte wõtta. Meie ütleme: Wälja astuda on tarwis, kuid wälja astuda on tarwis organiseeritult, massifilist ja on tarwis ofata leida filmapilt wäljaastumiseks. Tarwis on wõtta sõjariistad kätte, kuid ofata nendega ümber käia. Wähe on kasu pommimiskamifist, kui ta ei löhke, wähe kasu tankift, kui temaga ei oska ümber käia.

Küsimuse selgituseks toon paar wäidet sm. Schelawini kõnest 20. aprillil f. a. W. S. raiooni parteikomitee klubis, kus kõneainena kästas: „Leninismi alused ja oportunifism Lääne-Euroopa ja Wenemaa töölisklassimifis. Muu seas peatas sm. Schelawin ka 1. detsembri sündmuse, kui äärmifelt pahempoolse, blankifiliku nähtuse juures, mida ka ühtlasi nimetas oportunifismiks, sest jee wäljaastumine ei toonud mingifugust kasu töölisklassile, ainult nõrgestas, desorganifiseeris ta ridu, sest siin puudusft kõik Lenini põhimõtted rewolutsiiooni wäljaastumise organiseerimifis: ei ofatud hinnata wäljaastumise filmapiltu, täeline partei tegewuse konspireerimine massift — wiimane jaaft wäljaastumifist alles siis teada, kui juba mahafurutud j. t.

Olen täiesti nõus Wafmanniga, et tarwis on alal hoida rewolutsiioonilist meeololu, tarwis uuesti organiseerimise tööle ajuda, sest teift ei wõi ju ollagi. Kuid tarwis on massile õpetada edelift Lenini teooriat ja taktikat, ning teda selle järele wõitlusesse wiia. Ei maksa wigu warjata ja arwustajaid wäikekõdalanlasteks nimetada, nagu sm. Wafmann seda tegi.

Tarwis ajuda kindlalt tööle, wanu wigu kõrwaldama, nendest õpetunde wõttes, rewolutsiioonilist wäljaastumist edelift rewolutsiioonilist leninifilist põhimõttel organiseer-

Esimene mai Eestis.

P. Peterson.

1920 aasta.

Jõudis teine mai Eesti häärruugi tiwa all. Tööministeeriumi andmed räägiwad töölise arwu kaswamisest, missugune kasw ministeeriumile silma torkas ainult ametiasutuste tööliskonna suurendamise tõttu. Töölise arw kõikus endise arwu juures. Kuigi arwuliselt töölise hulgad, kes wabrikutööstusesse tõmmatud, endiseks jäid, siis teisiti olid lood töölisklassi klassiteadwuse arenemisega. Ei läinud selga mõõda alla Isborski weretöö, ei aastane pussitamine töölisklassi kukil, waid kõik see tegi oma töö. Wangistatud ja wäljasaadetud seltsimeeste asemele asusid teised ja töö läks endist wiisi edasi.

Ka 1920 a. oli maksew walitsuse määrus, mille järele taheti 1. maid riigipühaks teha. Aga ka see pahna silma loopimine ei seganud töölise sirgioont. Töölised teadsid, et neile on 1. mai rahwuswaheline töölise püha, aga mitte kodanluse kewade ja wabaduse püha. Seda näeme juba enne 1. maid, kui ametiühisus awalikult ja kommunistlik partei salaja omaks pühaks effewalmistusi tegi. Oma awamise koosolekul 22. aprillil otsustas ametiühisuste nõukogu hakata oma häälekandajat wälja andma ja kõik abinõud tarwitusele wõtta tööwäe ülewaatuseks — meealeawalduseks.

Kodanlus oli walwel. Juba enne 1. maid korraldas ta töölise kinniõtmist nagu wanal ajal tsaariwalitsus. Taheti ju sel teel 1. mai korraldusi nurja ajada. Aga sellest ei tulnud midagi wälja. Oõsiste wangistamiste tagajärjel asusid mõnedki wabrikud, nagu Noblessneri, streigile. See wangistamine paistis töölise meeololu tõstwat, kes enam wihasemalt oma waenlase kallale otsustasid tungida.

Eestiamaa kommunistliku partei keskkomitee hüüdis oma 1. mai üleskutses kogu töörahaale: „Mullu 1. mail oli kodanlaste isamaa kommunistlikkude wägede sissetungimise hädaohus. Siis käskis K. Ast, et töölised proletariaadi rahwuswahelist püha isamaaliselt kodus pühitseks ja sõjariistus kurnajad olid walwamas, et

sotside käsk saaks täidetud. Rebili ja tassiti sõjasaagina sandarmite koobastesse töölise punaseid lippusid, registati automaatpüsse ja kihutati laiali töölise hulkasid! Sõja asemel on nüüd Tartu rahuleping. Siiski on kurnajate klass pussidega plafsis... Palgatoõrijad! Täna tõttate teie oma wiletsatest nurkadest hulkadena rikaste losside ja majade ette ja kuulutate: Kadu timukatele! Maha kapitalism! Elagu kommunism!

Eestiamaa kom. partei Tallinna komitee 1. mai üleskutses oli täiesti pühendatud sotsidele ja sääl küsiti algul: „Kain, kus on sinu wend Abel?“ Üleskutses seab risti sotside ette küsimuse üles: „Miks on sotsidel sõna-, trüki- ja koosolekuwabandused? Miks ei ole tööraha kihtidel, kes kodanlusele alla ei ole wandunud, neid wabadusi mitte?“ Ta lõpeb hüüdega: „Elagu rahwuswaheline tööraha rewolutsiioon!“

Waatamata nuhkide ja sotside walwe pääle, kes kaitsefid ka 1920 a. oma isamaad 1. mail punase fondi eest, kogus meealeawaldusele mitmetuhandeline meealeawaldajate hulk. Lehwisid lipud: „Maha sotsid!“, „Elagu Nõukogude Wenemaa!“, „Elagu 3. Internatsionaal!“. Internatsionaali laulu helidel liikus meealeawaldajate hulk Kadrioru, kus alguses peatusid Aitsami ja teiste langenud seltsimeeste haudade juures, aga säält edasi „Russalka“ juure. Igal pool peetakse kõnesid ja tulefatakse langenuid seltsimehi meeale, kes warem wõi nüüd iseseiswuse ajal langenud klassisõjas. Säält tuleb rongikäik linna tagasi ja peatub ametiühisuste maja ees, kus Nõukogu-Wenemaad lastakse elada.

Teistes linnades ei näinud meie töölise hulgawiisilist wäljaastumist 1. mail, kuid lendlehti pilluti igal pool laiali ja seda tunnistab isegi kodanlik ajakirjandus, kellele see muudugi just mitte meelt mõõda ei olnud. Mai oli tõesti töölise püha ja osati wahet teha kodanlaste pidukeste ja töölise pühade wahel.

1921 aasta.

Siin kordus jälle wana lugu. Kodanlus oli plafsis, et töölise püha pühitsemist oma meealeawaldustega takistada. Ja enne tehti purustus-tööd wangistamistega. Luhta läksid siiski nende plaanid.

Kõigist wangistamistest ja kohutawatest hirmutamistest hoolimata tulid Tallinna töölised uulitsale, et näidata oma jõudu kogu ilma kodanlusele ja awaldata waljut protesti kodanluse wägiwalla wastu. Lendlehed tegid oma tööd ka kõige kaugemates nurkades. Tuhanded töölised kogusid endise toilituswalitsuse juure, kus asusid ametiühisused ja weel tuhanded ühinesid nendega Estoonia juures, kus lõpuline kogumispunkt oli. Punased lipud lehwisid üle päde ja kandsid wõitlus hüüdeid. Säält paistsid: „Elagu üleilmne rewolutsiioon!“ ehk jälle noorte kommunaaride lipud: „M nu isa tapeti mõrtsukaliselt Isborskis!“, „Wärisege raswa läinud kodanlased, siit tulewad tead hauakaewajad — noored kommunaarid!“

Selle rongikäigu kohta kirjutas „Edasi“ kirjasaatja Tallinnast järgmist:

„Seda rongikäiku nähes wõis hirm igal kodanlasel päale tulla. Terwe Tallinn rongikäigus. Töölised, naised tõsiste nägudega ja isegi lapsed. Meri punaseid lippusid igasuguste rewolutsiiooniliste päälkirjadega. Ma lugesin üksinda suuremaid lippusid 26, wähe-maid arwe ei wõtnud. Rongikäik wajub kui rahwalaawa Kadrioru poole... Politseinikud on ringi, käiwad kaasas wäljaspool rongikäiku ja ka mõni ratsanik. Rahwaparw peatab Russalka juures. Astuwad üles sütitawate kõnede III Internatsionaalile ja klassiwoitlusele truudust wandudes kommunistid Wanja, Alliksoo, iseseiswuslased Bleimann, Gustawson, Hansen jne. Rahwas kuulab waimustatult päält ja on walmis täitma oma ülesannet.“ („Edasi“ № 98, 10. mail 1921 a.)

Kadriorust tuli rongikäik uuesti ametiühisuste maja ette, kust wiimaks meealeawaldajad laiali läksid.

Samal ajal oli ka walitsew meealeawaldus, millest riigiisad oma pojakestega osa wõtsid. Nende meealeawaldus kogus waewalt mõni sada inimest kokku, kes oma isamaa laulusid korrutades mõne keeru linnas tegid. Walitsuse meealeawalduse ridades sammus ka M. Marina oma kampaga, kes juba ammu sotsialismi haisu oma küljest sahariini ja lõhnaõlidade maha pesenud.

(Järgneb).

rides. Wigade pälil meie õpime, kuid ei tohi wigu teha, kui on võimalik neist määrida. Wigu on tarwis armustada, aga mitte warjata, sest warjamine on nende kaitsemine, oma nõrku näitamine ja loom, et nad uuesti kordus.

Revolutsiooniga, töölisklassiga ei tohi mängida, ei tohi pilduda. Tarwis õppida wõitlema, pääletungima ja, kui tarwis, taganema Lenini õpetuse järele.

R o m j o m o l e t s.

Leningradi teated.

Tramwaid 1. 2. ja 3. mail.

Sinna raudteede walitus kawatseb 1. mail tramwaid liikuma panna kella 6.30 minutit hommikul kuni kella 12.30 min. õjel. Rongitõugu ajal kella 10 homm. kuni kella 3 p. l. on tramwai liikumine kestlennauulitajatel, nagu 25. Oktobri pr., Wolodarski prospekti j. t. täiesti seismas. Teistel uulitajatel seisab tramwai liikumine ainult rongitõugu lähimise ajal.

2. ja 3. mail on tramwai liikumine kella 8 hommikust kuni kella 1 õjel.

Metallisaaduste müügi suurenemine.

Rauplemine metalliga ja metallisaadustega on harulduselt laienenud. Majandusaasta esimese kuue kuu jooksul on üksi Leningradis neid müüdud 45.800.000 rubl. väärtuses. Selmise aasta sama ajaga võrreldes on müügi summa suurenenud kahelkordseks.

Tramwailiikumise suurendamine.

Kui tramwai numbrite 17 ja 31 sõidukäiku (marsruuti) muudeti, suurendas ka nende wagunite arvu, nii et iga 8—9 minuti järele üks wagun teisele järgneb, kuna see nüüd iga 15 min. tagant sünnib.

Uus hind wendadele kuld lümmetublastele.

Kulla hinna kallinemisega on tõusnud ka tšarigaegle kuld lümmetublaste hind — 9 r. 50 kop. päält 9 rubl. 75 kop. pääle.

Buhta kulla hind on — 5 rubl. 10 kop. solotnik.

Uued ümbernimetused.

Eriline komisjon nimetas mõned uulitsad ümber.

Wiburipool: Nishegorodski uul. nimetati ümber Revolutsiooni uulitsaks, Desborodinski prospekt — Barrikaadi pr., Tihwinski — Patronnaja uul., Melchandrowski uul. — Molotoboinaja uul. ja Nisepanski uul. — Transpordi uulitsaks.

Lesnois: Grafski uulits nimetati Batratski uulitsaks, Nowo-Spaskaja — Rahwoni uulitsaks.

Udelnajas: Marinski uulits — Scharlo uulitsaks, Melchandrowski uul. — Dubowaja uul., Kujashefski uul. — Redrowaja uul. ja Wäite-Kujashefskaja uul. — Kashtanowaja uulitsaks.

Agitatsiooni wagunid.

30. aprillil lasjab „Dobrohim“ sm. Leonowi nimelise tramwai pargist wälja agitatsiooni waguni „Dobrohim.“ 1. mail teeb see wagun oma esimese reisi nr. 24 marsruutil.

Sm. Kolarow ja Dmitrow Leningradis.

Eile jõudsid Bulgaaria kommunistid sm. Kolarow ja Dmitrow Leningradi.

Wäljamaa feltimehed mai pidustustel.

1. mai pidustustele Leningradi jõidawad Brantšuse, Sakamaa, Bulgaaria ja Itaalia kommunistlikud parteide ehtajad ja astuwad üles aruannetega linna koosseisut.

Ettevalmistused 1. mai pidustustele.

Leningradi kubermangu 1. mai pidustuste komisjoni juhatus annab teada, et märkide müümist 1. mail uulitsail lubatakse ainult Wopri kubermangu komiteel ja kubermangu hariduse osakonnas kodata laste eest hoolitsemise komiteel.

Kõikidel teistel on igasuguste märkide, liputeste jne. müük keelatud.

Uue hind alaneb.

2. maist pääle alandab toidainete trusti õlle hinda. Suurel müügil alandatakse õlle hinda riitlikkude ja kooperatiivsetele asutustele 5 rubl. pääle pang, ernaasutustele 5 rubl. 20 kop. pang.

Ulfimüügil müüakse toidainete trusti õllepoobides 30 kop. pudel sees juua ja 27 kop. wäljaviies.

14. üleliiduline partei konverents.

Sm. Ramenewi aruandekõne.

14. üleliiduline partei konverents awati 27. apr. kell 12,30 min. Kremli lossi Andrejewski saalis.

Konverentsi awades pani sm. Ramenew ette püstitusmiskiga mälestada feltimehi Wladimirowi, Mjasnitowi, Marimanowi, Mogilewskit, Atarbekowi, Marchlewskit. Kõik tõusewad püsti. Sm. Ramenew ütles: „Kõik nad wõrjusid mitmesugustest sotiaalsetest kihtidest, kuid ühinesid Iljitsi nime ümber ja olid tema paremate õpilaste seas.“ Siis panes sm. Ramenew ette Sun-Jat-Seni mälestuslehe püsti tõusta ja kaastunde telegrammi saata Hiina rahwale ja Gomindani parteile. (Kõik tõusewad püsti).

Selle järele tähendab sm. Ramenew, et konverents kogunes sel filmipilgul, kui wõib loomuda teha meie tööstustõugu esimese reordliku aasta kohta. Selle aasta tagajärjed ulatawad igast lootusest üle. Edaspidiseks arenemiseks ja meie majanduse kindlustamiseks on tarwiline küla walmistussuundade arenemise hiiudisena täielikku teostamist. Nõutogude elustamise hiiudisena all tõmbas partei tööle laialdased rahwatöid nõutogude ümberwalimise teel. Tarwis on liidudeerida (lõpetada) sõjalise kommunismi jäänuseid külas, korraldada ametnikud, kes lähewad vastu üldisele kindlale meeleolule.

Sm. Ramenew näitab, et konverents kogunes pääle Kominterni täidejaatma komitee laiendatud koosseisut, kus toodi esile üleilmse proletariaadi liikumise raskused, mis ühendatud praeguse filmipilgu kapitalismi tugewenemisega. Hindenburgi Sakamaa presidendiku walimine on teise Internatsionaali ja Saksa sotiaaldemokraatia äraandliku poliitika tagajärg. Need walimised tähendawad waranduslikkude klasside tagurlaste meeleolu kaswu ja monarkiale tagasipööramist, mis omakord erilistelt ajab terawaks rahwuswahelise seisutorra. Meie peame sellega arwestama oma edaspidisel töö, sest sotiaalsete ühistonna kaswu meie Liidus on paremaks teoks üleilmse proletariaadi liikumisele. Meie peame meeles pidama Iljitsi juhtimist — 10—20 a. õiget poliitilist talupoegade juhtes ja üleilmse proletariaadi wõit on kindel.

Selle järele walis konverents juhatusse 29 inimest, nende hulgas Stalin, Sinowjew, Buharin, Ramenew, Tomski, Rõlow, Kalinin, Kuibõschew, Frunje, Rirow, Molotow, Rudsutak, Sololnikow, Raganowitsch, Selenksi. Sekretäridel waliti Antonow, Zenutšije, Rõssior.

Sm. Molotowi aruanne.

Partei organisatsioonilised küsimused.

Partei organisatsioonilisi küsimusi tuleb waadata meie üldise kaswu ja enam tõrgendatud nõudmise seisutohalt, partei töö kohta. Kõik töö meie tööstuse tõstmiseks ja eriti töowiljatuse tõstmiseks jündis partei otsekohelele juhatusel. Tööstuse seisutorra paranemine on lähedalt seotud põllumajanduse arenemise ja talupoegade massi olutorra paranemise küsimusega.

Praegusel ajal on partei selle pääle oma tähelepanu pööranud. Juba praegusel aastal wõeti abinõusid tarwitusele talupoegade seisutorra parandamiseks: põllumajanduse massi on alandatud, kooperatiivi ja põllumajanduse laenu seisutord tõweneb. Kuib partei ees seisab mitte ainult poliitmajanduse ja talupoegade seisutorra parandamine, waid talupoegade küsimus terwena. Selles juhtes on partei nagu pöördupunktil.

Kui läinud aastal oli partei foku tähelepanu pööratud Lenini kutjelaste pääle, siis saab praegusel aastal partei foku tähelepanu pööratud olema nõutogude elawamaks tegemise pääle, eriti külas. Nõutogude elawaks tegemine on tõeliselt läinud aastate Lenini kutjelaste edasijatkamine.

Wjatscheslaw Michailowitsch Molotow.

W. S. P. keskkomitee sekretäär.

Pääle Lenini kutjelaste parteisse wõtmist on meil nüüd üle 300.000 tööstustöölise parteis. Kõwendades parteid proletariaadi jõududega, tuleb meil nüüd foku tähelepanu pöörata töö pääle külas.

Nõutogu ümberwalimiste katse näitab, et meie poolt tähendub joon õige on.

Laiade parteitute talupoegade hullade tõmbamine nõutogude tööle, kooperatsiooni jne. kõwendas nõutogude wõimu, ja sellega ühes ka proletariaadi diktatuuri.

Juba 1921 a. kirjutas Lenin tarwiduse partiituid nõutogude tööle tõmmata. Parteiute tõmbamine nõutogude tööle — on tähtsam ülesanne, mis meil ees seisab. See nõuab aga partei töö paremale järjele seadmist. On elsiik mõelda, et enne kui parteitute hulgas tööle tõmmata, tuleb parandada partei tööd külas. See oleks mitte eluline küsimus. Elu nõuab, et meie ühtlasi partei töö paremale järjele teadmiseks ja nõuafime nõutogude elustamist. Nõutogude elustamine — see on lüli, millest meil tuleb kinni haarata, et kõiki nõutogude elutõlgi parandada.

Ühenduses meie ees seiswate ülesannetega peab parandama partei ka oma töö metode. Kõige päält tuleb parandada partei juhtimise metode, eriti partei alamate organisatsioonide pihtimist. Rahjuts on seni ette tulnud täiesti mõistmata juhtimise juhuseid ijei kubermangu komiteede poolt. Tarwis on ka kõwendada meie partiitõliste ümberkaswatusi.

See peab olema mitte ainult poliitiline, waid peab olema ühendatud kindla eriteadusega, mis tingimata tarwiline meie praegustes töö tingimustes. Meie peame ka partei koosseisu parandama. Tarwiline on, et kõiki partei liikmeid tehtaks joodaks uutele ülesannetele, mis partei ees seisawad.

Koondades partei pää tähelepanu töö pääle külas, ei tohi meie ka tõrgendada partei tööd töölise raioonides. Töö, mida teeb partei fõikidel aladel, peab edasi arenema ka tulewikus. Erilist tähelepanu tuleb pöörata töö pääle komnoorjoolaste keskel. Praegu on juba 1.300.000 organiseeritud komnoorjool ühingu liiget.

Komnoorjoolu omandab jälle juure tähtsuse ühenduses partei tööga külas. Peab suurendama komnoorjoolaste poliitilist kaswatusi, kõwendada nende keskel distipliini. Märkimiselt ebaloosuline on see, et komnoorjoolaste ajakirjandus on nii wähe arenenud. Seda peab suurendama.

Uute liikmete parteisse wõtmise küsimuse juure üle minnes näitab Molotow, et meie ülesanne on püüda, et töölised, kes otse kohe tööpingi taga tööl, teesid wähemalt poole wälja foku liigete armust. Proletaarlikkude olluste ülekaal kindlustab di-

get partei joont. Ühes sellega tuleb kõit abinõud tarwitusele wõtta, et tõmmata meie parteisse paremad jõud külast — lehwituid, põllutöölised ja rewolutsiooniline osa kesktalupoegadeist. Need ollused teewad praegusel ajal õige wäike osa wälja meie parteist.

Mis puutub mitmesuguste nõutogude asutuste, kooperatiivide, ametühjuse ja teiste organisatsioonide teenijatesse, samuti ka õppuritesse, siis peab lähemal ajal nende parteisse wastuwõtmist tagasi hoidma, neile enam tõrgendud nõudeid ette pannes. Ka on tarwiline, et teenijad ja õppurid, kes partei liikmed, kõwendatid oma fidet parteitu hulga.

Oma aruannet lõpetades rõhutab sm. Molotow veel wana partei ees seiswaid ülesandeid ja awaldab lootust, et partei, Lenini õpetusega läbi imbudes, korda saab nende ülesannetega.

Läbirääkimised.

Läbirääkimistel tähendab sm. Bofern, et Põhja-Kaustafias on talupojad ja kasakad elawalt nõutogude walimistest osa wõtnud ja nõutogude mõjuwõim (autoriteet) on jäänud suuresti tõusnud.

Sm. Raganowitsch tähendab, et poliitiline aktiivsus (tegelik osawõtt) on toonud mitte ainult jaatawaid, waid ka eitawaid tagajärgi. Pääle proletariaadi on kawäiketanud fõikid linnas ja maal poliitiliselt aktiivsemaks läinud. Siit kerkib teatud hädasõht. Wäikefodanlikud fõikid otiswad enesele organisatori, ja kui partei neid ei organiseeri, siis hakkawad nad seda otisima wäljaspool parteid. Teine hädasõht on wäikefodanliku massi päälejurumine seespool parteid. Sellest on meie parteil ülesandend tahel joonel: parteitu hulga organiseerimise joonel ja partei fõimise kindlustamise joonel.

Sm. Semaschko näitab, et meie partei töölisel nõutafse praegu tõrgendatud tööd ja nende töd on enam keerulisemaks muutunud.

Sm. Jaroslawski jeletab, et kuna meie enam partei küla rafutekstesse wõtime ainult proletaarlikku ollust, nüüd sinna ka neid talupoegi tõmbame, kellel oma majapidamine. Sellejuures ei tule aga ka neid eemale hoida, kellel küll majapidamine kõige korralikum ei ole, kuid kes fõiski ausad rewolutsionärid on.

Tõhusas

tähendab sm. Molotow, et tema aruande põhimõte on selles, kuidas kõige kergemini ja paremini küla ümber organiseerida nõutoguliseks. Seda wõib teha ainult nõutogude elawamaks tegemise.

Sellele teele tuleb partei foku oma töö külas seada. Selleks tuleb laiada parteitute hulgas tööle tõmmata. Peab juurt tähelepanu pöörata ka partei rafutekste koosseisu parandamise pääle külas, töötajate kultuurilise tajapinna tõstmiseks.

Geilajed S. R. W. Liidus.

Punane nurr lammatab „walge tondi“.

(Arutulas, Kingisjewa fr., Leningr. kub.).

Ufi hakkab ka meil pigitaja liikuma. Rewadine päite ajab maast kõit sinna küwatud seemned üles. Ometi kord on meil punane nurr organiseeritud. Kõll kartsid mitmed punast nurga nii, et „omast metsast“ ei lubanud mitte üht puudli pörandada laudade tarwis. Kuib noored panewad fõiski pörandada omal jõul ja nii püüawad punase nurga abil ära lammata „walge tondi“.

Mitte kõrwale jääda, waid wead ära parandada.

(Sarobla Luuga asund., Luuga fr., Leningr. kub.).

Meie piimaühjuse ja kontrollühjuse, mis seni kaunis wähealt tõdhas ja kus oli juba üle 100 liikme, on ainult mõnikümmeend tükki järele jäänud. Selle põhjuseks on wisa ja tülitas raha kätteleamine wõi eest. Ja sellest läheb palju kaduma. Praegu on 8 puuda wõid Leningradis kaduma läinud, aga fõüblasi pole fõuagilt leida.

Uhiuse juhatus, asu tööle. Liikmed, ärge jääge kõrwale, waid kõrwaldage puudused. Oma ühiuse kinnijäämisega saate juurt kahju.

S õ h k e w p o m m.

Tähelepanemiseks aasta tellijatele!

Plutakse kõiki „Edasi“ aasta tellijaid wiimane osa tellimise rahast maikuu jooksul ära saata. Nimetatud kuu jooksul sünnib kaasanete wäljasaatmine ja kui arwed ei ole õigel ajal ära diendatud, wõiwad tellijad kaasanetetest ilma jääda.

„Edasi“ talitus.

